

Merkels Tyskland

Siegfried Matlok

Kansler Merkel vil ikke nøjes med at være ‘eine schwäbische Hausfrau’. Hun vil benytte den nuværende regeringsperiode til nye udenrigspolitiske aktiviteter, og hendes indflydelse på udenrigspolitikken vil sikkert vokse

Det er ikke så mange år siden, at hun som ung kvinde var til job-samtale i Kanzleramt i Bonn for at blive ansat som pressemedarbejder. Hun blev afvist 1990 – blandt andet fordi en embedslægelig undersøgelse havde vist et for højt blodtryk. I dag sidder hun som kansler i Berlin: Angela Merkel. Om hun stadig har forhøjet blodtryk, det er en tysk stats-hemmelighed, men det er ganske vist, at der skal en politisk feberredning til fra hendes side for at klare de næste fire års store opgaver, som venter hende og hendes nye borgerlige regering: både nationalt, men sandelig også internationalt.

20 år efter murens fald, efter den første fredelige revolution i Tyskland, står den genforenede tyske befolkning over for dens første alvorlige fælles udfordring: Finanskrisen med dets økonomiske følgevirknin-

ger har ramt Tyskland hårdt – om end hidtil overraskende mildere end de fleste andre vestlige naboer. En økonomisk krise, som efter den nye tyske finansminister Wolfgang Schäubles opfattelse for hele verden vil have lignende konsekvenser som murens fald.

Samtidig står Tyskland over for en indenrigspolitisk ikke ufarlig udenrigs- og sikkerhedspolitisk situation i Afghanistan, hvorom den nye tyske forsvarsminister for første gang har brugt bogstaverne k-r-i-g ved nu at tale om ‘krigs-lignende’ forhold. Men den borgerlige regerings skæbne afgøres – i modsætning til tidligere tider under den kolde krig – af økonomien. Og den kan der vanskeligt spås noget om, ud over at det er den alvorligste krise i Tysklands historie siden 1945. ‘Vi kører kun på sigt’, er kanslerens nye ynd-

lingsord om den fremtidige kurs. Hvilket blot skal sammenlignes med enhver trafikants mareridt på motorvejen, når man midt i tågen ikke kan få at vide, hvornår den måske endelig letter – ej heller af vejrprofeterne.

Stabilitet og sikkerhed

Når tyskerne valgte en borgerlig-liberal regering – endda med et overraskende stort flertal – skyldtes det ikke kun dårlige erfaringer med den store koalition af CDU/CSU og SPD. Uanset kritikken var den store koalition på vej mod en drastisk reduktion af arbejdsløsheden i forhold til tiderne under Kohl og Schröder.

Og den stod i 2009 endda foran et statsbudget, som for første gang kunne have opnået balance efter mange, mange års drønende underskud. Den verdensøkonomiske krise blev tacklet fornuftigt. Og indenrigspolitisk blev der gennemført en historisk forfatningsændring med nye strukturer for føderalismen, efter at forbundsstaten på mange måder var på vej mod noget som lignende et statsforbund.

At tyskerne fravalgte denne regering har mange forklaringer, men afgørende var nok tyskernes udprægede længsel efter stabilitet og sikkerhed. En længsel, som kan tilbageføres til det 20. århundredes traumatiske erfaringer.

Et stort flertal med en ideologisk fællesnævner er dog ingen garanti

for, at den nye tyske regering kan klare de aktuelle udfordringer. Det har allerede de første levedage demonstreret, idet koalitionsaftalen med sine 133 sider rummer mange kompromiser, som CDU og CSU og FDP fortolker vidt forskelligt. Enige er regeringspartierne i deres kurs om at skabe økonomisk vækst, som skal opnås ved skattelettelser. For 2010 havde den gamle regering allerede besluttet skattelettelser, men en tilsvarende milliardsum vil den nye regering nu også bruge i 2011 – uanset at kassen er faretruende tom.

Og EU løfter allerede mere end kun pegefingeren. FDP, som efter mange konservatives opfattelse ved valget med næsten 15 procents tilslutning er blevet en for stor partner, lovede i valgkampen store skattelettelser og kunne derfor ikke 'falde om' efter målstregen. Samtidig har Merkels filosofi været en slags 'Anti-Brüning' i historisk erindring om, at den daværende rigskansler Heinrich Brüning (1930-1932) under den store verdensøkonomiske krise med kæmpebesparelser trak tæppet væk både under økonomien og demokratiet, og dermed banede vejen for Hitler.

Merkel, som jo engang imellem ses på indkøb i discount-butikkerne, når hun til de ansattes forbløffelse bl.a. køber artiskokker i dåser, har selv kaldt sig en 'schwäbische Hausfrau'. Det er den (syd-) tyske prototype på en meget sparsom kvinde, som omgås penge med allerstørste

forsigtighed. Men denne 'schwäbische Hausfrau' ville, hvis hun havde syge familiemedlemmer selvfølgelig optage et lån, når hun ikke havde penge nok til medicinen. Det er kanslerens egen sammenligning med situationen i 1929.

Skattelettelserne er dog ikke populære, ej heller i Merkels eget parti, da regeringscheferne i de tyske delstater, men sandelig også borgmestrene i de tyske kommuner, især i storbyerne, skal medfinansiere disse skattelettelser, uanset at deres økonomier allerede nærmest er på vej mod afgrunden.

'Ein Wachstumsbeschleunigungsgesetz', altså en lov, som skal speede væksten op – gid det var så let! – støder også mod forfatningsmæssige grænser, idet den store koalition fik vedtaget en grundlovsændring ('Schuldenfalle'), som forpligter forbundsregeringen til, at der fra 2016 på finansloven ikke længere må stiftes mere gæld end max. 0,35 procent af nationalproduktet. Også den nye tyske generation er – som om det ligger i de tyske gener – bange for en truende inflation.

I løbet af sidste år blev det samlede tyske statsunderskud tredoblet, På denne baggrund har Merkel sat sit stærkeste kort, Wolfgang Schäuble, som hun i sin tid ryddede af vejen som partiformand og konkurrent, på en uriaspost som regeringens finansminister. Han har allerede fra 2011 bebudet kraftige nedskæringer. Der tales om besparelser

på i alt ca. 65 milliarder euro i årene 2011-2016. Dette for at undgå at løbe ind i den forfatningsmæssige fastlagte gældsælde i 2016. Mange mener, at regeringens konjunkturprogram kun skyldes det vigtige valg 2010 i den største tyske delstat, Nordrhein-Westfalen.

Det skal der nok være noget om, men der ligger også en sandhed i, at kansleren har givet det nye regeringsprogram overskriften 'Zusammenhalt'. 'Altså 'sammenhængskraft', dog uden en borgerlig-national værdipolitik som i Danmark. Hendes regnestykke, som skal forhindre at det tyske velfærdssystem sprænges, kan nemlig kun gå op, når ikke stadig flere unge mennesker fremover forlader Tyskland – også på grund af for høje skatter.

Så holder den såkaldte tyske generationskontrakt ikke længere, hvor arbejdstagerne, med en afgiftspligtig andel af lønnen, yder et afgørende økonomisk bidrag til finansieringen af sygekasserne og hele det meget kostbare sundhedsområde. Problemet er ikke mindst, at der nu i år for første gang lever flere mennesker i aldersgruppen over 65 år end under 20 år i Tyskland, og at antallet af disse unge indtil 2020 bliver 3,5 millioner færre.

Og denne skæve aldersfordeling rammer især Østtyskland med en stadig alt for stor afvandring af unge og faglærte mod vest.

Tyskland har bl.a. med arbejdsløs-

hedstal – delvis i kraft af arbejdstidsfordeling ('Kurzarbeit') – også internationalt klarer sig langt bedre end forventet. Og der har nu været vækst i de sidste tre kvartaler, som også vil fortsætte i 2010 med over 1 procent. Men kansleren understreger gang på gang, at nok har man måske nået bunden, men der lurer stadig en fare for et tilbagefald, ja, for en ny krise. Her tænker Merkel ikke mindst på finanssektoren, hvor staten har pumpet svimlende milliardbeløb ind som sikkerhed. Og bl.a. mod aktionærernes modstand helt har overtaget Tysklands Lehmanns Brother, realkreditinstituttet Hypo Real Estate i München.

Om staten ud fra liberal-markedsøkonomiske principper er den rigtige ejer, bør diskuteres. Men delstaterne er traditionelt selv medejer af de tyske Landesbanker, som nu endda truer en række delstaters eksistens. Eksempelvis måtte delstaten Nordrhein-Westfalen netop garantere nye fire milliarder euro for deres WestLB-Landesbank. Samtidig blev det afsløret, at West-LB endnu har 'forgiftede' værdipapirer på ca. 87 milliarder euro. Og Merkel skal klare en vanskelig psykologisk spagat i befolkningen, hvor 15 procent trues af armod i henhold til EU's kriterier. I mange tyskeres øjne er hun også garanten for at sikre den truede sociale retfærdighed i den nye regering.

Når økonomien fylder så meget i en udenrigspolitisk orientering skyl-

des det, hvad SPD-kansler Gerhard Schröder gav for nogle år som begrundelse for sin plan 2010 med de – i hans eget parti den dag i dag – omstridte social- og arbejdsmarkedspolitiske reformer. "I forbindelse med Irak-krigen blev jeg mere og mere overbevist om at Tysklands udenrigspolitiske suverænitet og Tysklands økonomiske potentiale var to sider af samme medalje. Det var vekselvirkningen mellem indenrigs og udenrigspolitikken, som nødvendiggjorde forandringer i Tysklands for at Tyskland kunne leve op til sit ansvar i og for Europa", mente Schröder.

Med Merkels ord: Uden en stærk økonomisk politik kan Tyskland ikke føre en stærk udenrigspolitik. På denne baggrund har Merkel sat fokus på en ny økonomisk verdensorden (à la menneskerettighederne) og en ny økonomisk verdensrolle for G-20-landene som en afgørende udenrigspolitisk målsætning for de kommende år.

Nye udenrigspolitiske aktiviteter

Kansleren vil ikke kun nøjes med rollen som 'Mutti' eller som 'schwäbische Hausfrau'. Hun vil uden tvivl bruge sin første rigtige regeringsperiode til nye udenrigspolitiske aktiviteter.

Hvis man spørger de tyske vælgere om kanslerens kompetencer, så vurderes hendes udenrigspolitiske indsats i de sidste fire år langt højere

end hendes indenrigspolitiske resultater. I udlandet har hun en højere stjerne end derhjemme, noget, som fx også Willy Brandt måtte leve med. Det var derfor ikke tilfældigt, at hun, straks efter at have aflagt sin kanslered på forfatningen og på Gud, udskudte parlamentsdebatten om hendes regeringserklæring i fjorten dage. Under voldsomme protester fra oppositionen, fordi hun (heller) rejste til udlandet. Her holdt hun to store, bevægende taler. Som den første tyske kansler siden Konrad Adenauer i 1957 i den amerikanske kongres' begge kamre, og ikke mindst på Place de la Concorde i Paris, hvor hun den 11.11. sammen med Sarkozy mindedes Første Verdenskrigs franske og tyske ofre.

Nærmest de-Gaulle-agtig sluttede hun sin tale med ordene: "Vive la France, vive l'Allemagne, vive l'amitié franco-allemande!"

Det var i hvert fald en ganske særlig smuk fransk gestus. Og en personlig anerkendelse til hende efter at Schröder jo havde afvist en lignende invitation for nogle år siden fra Chirac.

De store historiske afgørelser er truffet. Vestintegrationen med medlemskab af EU og NATO og tysk genforening i vestlig-europæisk forankring. Samtidigt har overskridelsen af rubikon ('out of area') ført til, at Tyskland og Danmark i fællesskab har soldater i en vanskelig militærindsats i Afghanistan.

At den tidligere forsvarsminister

Franz Josef Jung måtte træde tilbage som arbejds- og socialminister på grund af sine fejlagtige oplysninger om NATOs blodige bombardement i Kundus efter opfordring fra en tysk oberst viser, at den nye tyske forsvarsminister fra Bayern, Theodor zu Guttenberg, har overtaget en uriaspost. Den tyske befolkning har aldrig haft den rette forståelse for det store parlaments-flertals holdning om at forsvare Tyskland ved Hindukusch, hvor den tyske indsats ifølge Schröder blev startsignalet på Tyskland fulde suverænitet i udenrigs- og sikkerhedspolitikken. At kansleren og udenrigsministeren – ganske usædvanligt i deres ordvalg – i forbundsdagen frabad sig enhver kritik fra sine NATO-partnere i Kundus-sagen og at den ny forsvarsminister i mellemtiden har måttet trække sin støtte til oberstens afgørelse offentlig tilbage viser, at der ikke skal ske meget (mere) før flertallet for den hidtidige 'krigs lignende' indsats i Nordafghanistan vil smuldre.

Afghanistan

Den nye regering har nu besluttet at sende yderligere 500 soldater til Afghanistan – i alt over 5.000 mand. Med en væsentlig strategiændring. De tyske soldater skal fremover ikke kun blive i 'Fort Bundeswehr', men også ud i marken. Hvilket selvfølgelig også øger riskioen for mennesketab. De Grønne, som på dette område helst undgår at blive mindet om

Joschka Fischer, er tydeligt på vej ud af det brede samarbejde. 'Die Linke', som nu mister deres ikon Lafontaine forbundspolitisk, er strikt imod og kræver med det samme en tilbagetrækning. Og SPD? Både ja og nej! Partiet vil godt være med til at sende flere soldater, men det må ikke være kamptropper og samtidig kræves en konkret dato for tilbagetrækningen. Den ny formand Sigmund Gabriel og Frank-Walter Steinmeier som oppositionsledere får stadig større vanskeligheder med en indirekte støtte til den nye regering efter afsløringen af Kundus-skandalen, men de lytter nok til 'Altkanzler' Helmut Schmidt.

Som medudgiver af *Die Zeit* har han skrevet, at Vesten ikke kan vinde i Afghanistan, men samtidig har han som gæst på et møde i SPD's forbundsdagsgruppe understreget: det er afgørende, at Tyskland holder sig til fælleskursen i NATO og EU. Alliance-politiken er vigtigere end partipolitiken, slog Schmidt fast, og han har som over 90-årig (heldigvis) endnu ikke mistet sin berygtede skarphed. I denne sammenhæng bør huskes, at de udenrigspolitiske koordinater afgørende har forandret sig i Bonn-Berlin-republikken i forhold til Weimar-republikken, hvor venstrefløjen var internationalistisk og højrefløjen var nationalistisk.

Da Merkels indflydelse på udenrigspolitikken sikkert vil være voksende, bliver der selvfølgelig ikke megen spillerum for den ny uden-

rigsminister Guido Westerwelle, som udenrigspolitisk hidtil har været en 'Mr. Nobody'. Det skal man nu dog ikke tage fejl af, fordi Westerwelle er 'Genschers dreng'. Han kan træde i karakter på baggrund af liberale udenrigsministre som Hans-Dietrich Genscher og Walter Scheel, som begge medvirkede aktivt i afgørende udenrigs- og sikkerhedspolitiske forandringer. Scheel, som sluttede som forbundspræsident, stod sammen med Willy Brandt for den berømte østpolitik, og Genschers fortjenester og fingeraftryk vil altid være knyttet til den tyske genforening.

Der er derfor grund til at minde om, at tysk udenrigspolitik er 'noget af det mest værdifulde inventar', som Forbundsrepublikken Tyskland har oparbejdet siden grundlæggelsen i 1949. Ser man tilbage på den indenrigspolitiske side af udenrigspolitikken var der ofte afgørende forskelle – både omkring NATO-medlemskabet og omkring østpolitikken, men alligevel kendetegnes tysk udenrigspolitik bedst ved et nøgleord: kontinuitet! Kohl fortsatte (trods alt), hvor Brandt og Schmidt slap, og det samme vil gælde for den nye tandem Merkel-Westerwelle i forhold til forgængerne.

Westerwelle var selv ofte ude med riven mod Joschka Fischer, men ligger jo helt på linje med det historiske kursskifte til 'out of area', som Fischer først muliggjorde ved sin modige indsats over for den afmilitariserede 68'er-generation. I denne

sammenhæng er det vigtigt at notere sig, at den fhv. socialdemokratiske udenrigsminister Frank-Walter Steinmeier i forbindelse med Afghanistan-debatten har gjort opmærksom på, at den tyske Afghanistan-indsats jo var selve prisen for at undlade et eget direkte engagement i Irak sammen med USA.

Schröder foretog dengang et dramatisk paradigme-skifte i tysk udenrigspolitik, da han med sin afgørelse mod en tysk deltagelse i Irak-krigen for første gang (åbent) gik imod USA, som med sin nukleare paraply havde sikret Tysklands frihed under den kolde krig. Og ikke mindst havde Bush senior jo været den afgørende støtte for Kohl/Genscher i genforeningsprocessen, mens fru Thatcher arbejdede bag magtens kulisser for et veto og Kohls egen franske ven, Mitterrand, havde store indre kvaler ved at sige farvel til de to Tysklande.

Kooperationsmodellen

Kontinuitet betyder sandelig ikke konformitet, idet Merkel efter sit valg satte det transatlantiske forhold til Washington på sporet igen uden derved at miste sit store engagement for et stærkere europæisk samarbejde. Når man skal forstå kernen i den tyske kontinuitet, så præges substansen af et nøglebegreb: selvforpligtigelsen til Kooperation, en kooperationsmodel, som i mellemtiden også er blevet den europæiske model.

I selvforpligtigelsen ligger fx 'ned-arvet' et historisk ansvar efter Hitler-Tysklands forbrydelser. Mest konkret selvfølgelig i forholdet til staten Israel, som den (øst-)tyske kansler overraskende viser ganske særlig Fingerspitzgefühl overfor. I sin tale foran det israelske parlament (som den første tyske kansler) slog hun fast, at Israel er Tysklands 'raison d'être', altså en del af den tyske identitet.

I Washington gik hun endnu længere i sin tale foran medlemmerne af US-kongressen ved at sige: "Den, som truer Israel, truer også os." Og med direkte adresse til Irans ledere understregede hun: "En atombombe i hånden på en iransk præsident, som nægter Holocaust og som truer Israels eksistens, kan ikke tillades."

I et – også for Danmark – meget vigtigt punkt er der fuld overensstemmelse mellem Merkel og Westerwelle: respekten over for naboerne – uanset størrelse. Merkel korrigerede hurtigt det indtryk, som Schröder havde efterladt. Schröder talte ofte om den tysk-franske akse i Europa, ja endda om en akse Paris-Berlin-Moskva, hvilket vakte skepsis ikke kun i Polen, men også i Danmark. Merkel og Westerwelle ønsker ikke nogen akse med indbygget dominans, men fortsat et meget tæt samarbejde med Paris som uundværlig motor i det europæiske samarbejde, som selvfølgelig nu er blevet endnu mere kompliceret efter indførelsen af flertals-afgørelser jævnfør den nye Lissabon-traktat. På

to områder har Merkel vist et særligt engagement for Danmark: Først omkring Femern-forbindelsen. Her sikrede hun en løsning trods voldsom modstand fra den socialdemokratiske trafikminister i Berlin. En sms fra 'AM', som den danske trafikminister Flemming Hansen med assistance fra 'tyske spioner' var orienteret om på forhånd, gav udslaget i disse vanskelige forhandlinger til fordel for en dansk løsning. Og for det andet: Merkel gjorde sin personlige indflydelse gældende, da Anders Fogh skulle vælges som ny Nato-generalsekretær, hvor hun ikke mindst satte turboen på, da der kom tvivl på selve målstregen om den danske statsministers udnævnelse.

Billedet i *Berlingske Tidende* af en statsminister og en kansler, som efter valget omfavnede hinanden hjerteligt for åbent tæppe, under overskriften 'Så lykkedes det' har nærmest symbolsk værdi for det dansk-tyske forhold. Apropos, så er det ganske interessant at udenrigsminister Westerwelle fremhævede den danske NATO-generalsekretær i en udenrigspolitisk tale, da han henviste til at netop kampen for pressefriheden havde kvalificeret Fogh til NATO-posten.

At der er handling bag ordene om, at Luxemburg i EU er lige så vigtigt som Frankrig, og at et lands størrelse ikke betyder magt, men ansvar, har Westerwelle understreget med al tydelighed. Kort efter sin tiltrædelse tog han til København for

at møde Per Stig Møller – inden han rejste videre til London. Netop et markant tysk signal om øjenhøjde i EU. Westerwelle har allerede vist, at han ikke kun vil stå i skyggen af kansleren.

Det var bemærkelsesværdigt, at han brød den tyske tradition om at en ny tysk kansler/udenrigsminister allerførst besøger Paris, da han demonstrativt debuterede som udenrigsminister i Warszawa. Han nærer et stort ønske om, at Tyskland og Polen opnår de samme relationer som det er lykkedes mellem Tyskland og Frankrig, og ikke kun på regeringsplan.

Striden med Merkel om de i 1945 fra Polen hjemstavnsfordrevne tyskeres talskvinde Jutta Steinbach er et eksempel på, at Westerwelle ikke lader sig kyse af kansleren. Dette åbne opgør skader Merkels anseelse udtil og indtil på grund af hendes tætte personlige relationer til Frau Steinbach. Selvom ingen bør være i tvivl om, at Merkel i øvrigt har de samme intentioner over for Polen som Westerwelle.

Et stærkt og selvbevidst EU

Merkel/Westerwelle satser på et stærkt og selvbevidst EU, som skal spille en aktiv rolle i verden med ansvar for de store globale fremtidsudfordringer.

Men, der er kommet en ny usikkerhedsfaktor, som er svært at vurdere. Nok lod den tyske forfatnings-

domstol Lissabon-traktaten passere uændret, men det skete med en alvorlig lussing til parlamentet for direkte at have sovet i timen og med nye stramme regler, som vil indskrænke Tysklands manøvreduelighed.

Regeringen og Forbundsdagen måtte i hast finde en grimasse, som kunne passe. Nok fik man udelukket, at parlamentet og delstaternes regeringer kan nedlægge veto mod regeringens stemmeafgivning i Bruxelles, men der er nu tale om en 'nødbremse'. Ud over at Forbunds-dagens indflydelse sikres ved lov skal især delstaternes regeringer og deres parlamenter inddrages så tidligt som muligt, og de kan nu endda indtil selve målstregen blokere for regeringens EU-politik.

Ganske interessant foreslog CSU i Bayern den danske model fra Folketingets Europaudvalg som eksempel for at få mere indflydelse på regeringens forhandlingsmandat. Men København og Berlin kan dårligt sammenlignes, da man jo i Tyskland har regeringsflertal og ikke først skal tage parlamentets puls, som det jo er nødvendigt for en dansk mindretals-regering. Tyskerne har igen fundet et ord, som sikkert gør det tyske sprog endnu mere populært: 'Integrationsverantwortungsgesetz'! Altså en lov, som rettidigt skal inddrage Länderne, og som samtidig skal begrænse europæiske visioner hen imod en europæisk forfatning, hvor den tyske forfatningsdomstol i hvert

fald kræver at blive hørt forinden. Hvordan disse nye komplicerede parlamentariske spilleregler bliver brugt i hverdagen, er vanskeligt at forudsige, men alt andet lige bliver den tyske forhandlingspartner i Bruxelles vanskeligere at danse med, under alle omstændigheder langt mere tidskrævende.

For Danmark vil det bl.a. betyde, at man i henhold til Lissabon-traktatens bestemmelser om flere flertals-afgørelser også bør inddrage de tyske Länder i sine fremtidige strategiske overvejelser. Oplagt ville være et tættere politiksk-diplomatisk samarbejde med de nordtyske delstater – fx via Schleswig-Holstein.

Spørgsmålet om det vigtige tysk-russiske forhold, som snarere bliver et EU-Rusland-forhold, er ikke belyst, men også i denne sammenhæng vil meget afhænge af, hvordan Tyskland fremover definerer sin nationale rolle i Europa.

Et tysk tyskland?

Formanden for Udenrigspolitisk Selskab, Uffe Ellemann-Jensen, skrev i forbindelse med 20-års-dagen for murens fald den 16. oktober i *Berlingske Tidende* under overskriften 'Hvad blev af visionerne og idealerne?' bl. a. følgende: "De tyske ledere sagde dengang (for 20 år siden): Vi vil skabe et europæisk Tyskland for at undgå et tysk Europa. Det var en flot vision, som blev gjort til virkelighed. Det tror jeg ikke,

man kunne få nutidens politiske ledere i Tyskland til at gøre. Deres ønsker går i retning af et 'tysk Tyskland'. Tyskland interesserer sig mest for Tyskland – ganske som man i de fleste andre lande ser opmærksomheden vende sig indad." I en debat med Richard von Weizsäcker i København krævede han 'tysk lederskab i Europa'.

Et 'tysk Tyskland' tror jeg ikke, at nogen ansvarlig tysk politiker ønsker sig. Slet ikke fru Merkel, som har en personlig langt større emotional binding til Europa og hele EU-projektet, fordi hun har levet bag jerntæppet. Men man kan godt mærke, at tyske politikere i dag tænker 'mere tysk' end deres forgængere. Sikkert skal den kendsgerning, at Westermelle sidst på en pressekonference i Berlin demonstrativt nægtede at svare på engelsk til en engelsksproget journalist, ikke overvurderes, men han har selv understreget at det ikke (længere) er forbudt at tænke i nationale kategorier.

Tidligere blev der, ikke mindst syd for grænsen, ofte advaret mod egne tyske interesser. "Ligesom vore partnere i EU definerer deres nationale interesser i henhold til deres borgere, er det en selvfølgelighed, at det også må gælde for en tysk regering, hvis udenrigspolitik i Europa er både værdiorienteret og interesseorienteret", formulerede Westermelle sit eget udgangspunkt om denne varme kartoffel i en tale til det tyske Udenrigspolitiske Selskab.

Sarkozys tilbud til Merkel om endnu mere Kooperation, bl.a. med et forslag om at udnævne en fælles tysk-fransk minister er foreløbigt blevet køligt modtaget i Tyskland, hvor den politiske klasse ikke ønsker noget fransk-tysk 'Direktorium' på bekostning af de andre (mindre) medlemslande.

At der i de kommende år i udlandet forventes mere tysk ledelse i EU skyldes den store tillid, som det genforende Tyskland har oparbejdet i de 20 år efter murens fald, men også den enorme tillid, som kansler Merkel har opbygget omkring sin person i udlandet, ikke mindst under sit formandskab i EU og i G-8-kredsen. 'Magtens fysiker', som hun også kaldes, drømte som barn drømte med egne ord om en skønne dag enten at blive skøjteløber eller gymnast med speciale i bom.

Hun blev jo noget helt andet, men Tyskland har under hendes ledelse i de kommende år i hvert fald brug for en balancekunstner: nationalt og internationalt. Det beviste hun også under klimatopmødet i København, som jo ikke blev nogen succes – ej heller for klima-kansleren. Men Merkel holdt alligevel fast i tysk udenrigspolitikens kernemodel – samarbejde og international Kooperation.

Siegfried Matlok er chefredaktør for det tyske mindretals dagblad 'Der Nord-schleswiger'. Han er medlem af Det